

Az ország bárói a 14–15. században

Oktató: Dr. Novák Ádám

Déri Múzeum – történész-segédmuzeológus

DE Történelem BA képzés – Társadalom, Politika, Nemzetközi kapcsolatok Specializáció
(BTTRPN203BA)

Csütörtök 10–12:00, 407/E.

Irodalom tárhely: Google drive – 5varmegye@gmail.com, Jelszó: novakurzus – Az ország bárói a 14–15. században alkönyvtár

1. óra. szeptember 12.

Kurzusmegbeszélés, témakiosztás

2. óra szeptember 19.

A magyar királyság helye Európában a 14–15. században.

Olvasmány 1.: Orosz István: Európa a konstanzi zsinat korában. In: „*Causa unionis, causa fidei, causa reformationis in capite et membris*”. *Tanulmányok a konstanzi zsinat 600. évfordulója alkalmából*. Szerk. Bárány Attila, Pószán László. Debrecen, 2014. 129–143;

Olvasmány 2.: Csukovits Enikő: In: Ország kelet és nyugat határán. In: *Az Anjouk Magyarországon I. I. Károly és uralkodása (1301–1342)*. Bp., 2012. 11–28.

3. óra szeptember 26.

Az Anjouk hatalmának alapja – a honor

Olvasmány 1.: Engel Pál: Társadalom és politikai struktúra az Anjou-kori Magyarországon. In: *Honor, vár, ispánság. Válogatott tanulmányok*. Bp., 2003. 302–319.

Olvasmány 2.: Engel Pál: Nagy Lajos bárói. In: *Történelmi Szemle* 1985. 393–413.

Arckép: A Lackfiak. Farkas Csaba: Egy udvari katonabáró I. Károly szolgálatában. Lackfi István és az Anjouk Magyarországa. In: *Középkortörténeti tanulmányok 10*. Szerk. Szanka Brigitta, Szolnoki Zoltán, Nagy Zsolt Dezső. Szeged, Szegedi Középkorász Műhely, 2018. 13–33.

4. óra október 3.

A királyi hatalom válsága – ligauralom

Olvasmány: Fügedi Erik: Véres intermezzo. In: Fügedi Erik: *Ispánok, bárók, kiskirályok*. Bp., 1986. 264–294. **ÉS** Süttő Szilárd: Az események összefoglalása: Bárói csoportosulások. In: Süttő Szilárd: *Anjou Magyarország alkonya*. I. kötet 54–64.

Arckép: A Garaiak. Árvai Tünde: A házasságok szerepe a Garaiak hatalmi törekvéseiben. In: *Kor – szak – határ. A Kárpát-medence és a szomszédos birodalmak (900–1800)*. Szerk. Fedeles Tamás, Font Márta, Kiss Gergely, Pécs, 2013. 103–118.

5. óra október 10.

Zsigmond és bárói. A kapcsolatrendszer újraértelmezése: a Sárkányos Rend.

Olvasmány: Engel Pál: *Királyi hatalom és arisztokrácia viszonya a Zsigmond-korban*. Bp., 1977. 30–43. ÉS Engel Pál: Zsigmond bárói. In: *Honor, vár, ispánság. Válogatott tanulmányok*. Bp., 2003. 225–246.

Arckép: Ozorai Pipo. Engel Pál: Ozorai Pipo. Ozorai Pipo emlékezete. In: *Honor, vár, ispánság. Válogatott tanulmányok*. Bp., 2003. 247–301.

6. óra október 17.

Belháború és kormányzóság

Olvasmány: Tringli István: A zavaros idők és Utószülött László uralkodása. In: Tringli István: *Az újkor hajnala: Magyarország története 1440–1541*. Bp., 2003. 12–45.

Arckép: Tizenöt rövid történet. Novák Ádám: Középkori Pecsétek Varsóból. *Történeti Tanulmányok Supplementum 2018 (XXVI)*. 62–87.

7. óra október 24.

A főpapok. A király és az egyház viszonya. A prelátusok szerepvállalása a királyi politizálásban.

Olvasmány: Fügedi Erik: A XV. századi magyar püspökök. In: Fügedi Erik: *Kolduló barátok, polgárok, nemesek*. Bp., 1981. 89–113.

Arckép: Szécsi Dénes esztergomi érsek. Kubinyi András: Szécsi Dénes bíboros prímás. In: *Entz Géza nyolcvanadik születésnapjára*. Szerk. Valter Ilona. Bp., 1993. 99–108.

8. óra november 7.

Polgárháború után: Mátyás és Ulászló bárói.

Olvasmány: Kubinyi András: Bárók a királyi tanácsban Mátyás és II. Ulászló idejében. In: *Századok* 1988. 147–213.

Arckép: Az Újlakiak. Fedeles Tamás: Miklós király és Lőrinc herceg. Az utolsó két Újlaki vázlatos pályaképe. In: *Személyiség és történelem: a történelmi személyiség: A történeti életrajz módszertani kérdései*. Szerk. Vonyó József, Csukovits Enikő, Gyarmati György, Budapest–Pécs, 2017. 135–168.

9. óra november 14.

„Imitatio regis” – főúri reprezentáció, és rezidenciavizsgálat

Olvasmány: Kubinyi András: Nagybirtokos és főúri rezidencia Magyarországon a XV. század közepétől Mohácsig. In: *A Tapolcai Városi Múzeum Közleményei 2. (1991)* Szerk. Töröcsik Zoltán. Tapolca, 1992. 211–228.

Arckép: C. Tóth Norbert: Bátori (III.) István politikai pályafutásának kezdete (1503–1511). In: *Az ecsedi Báthoriak a XV–XVII. században*. Szerk. Szabó Sarolta, C. Tóth Norbert. Nyírbátor, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Múzeumok Igazgatósága, 2012. 121–140.

10. óra november 21.

Múzeumlátogatás

11. óra november 28.

Vártörténeti összefoglalások

12. óra december 5.

Zárthelyi dolgozat

13. óra december 12.

Jegyzés

Debrecen, 2019. szeptember 1.

Dr. Novák Ádám